

**Handläggare**

Peter Åkerhammar

Talga AB

[kontakt@talga.se](mailto:kontakt@talga.se)

## Samråd — brytning av grafit vid Niska Södra, Niska Norra, Nunasvaara Norra i Kiruna kommun, Norrbottens län

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 27 januari 2021 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Talga AB (Talga) avser att söka bearbetningskoncession enligt minerallagen (1991:45) för att få bryta tre fyndigheter väster om Vittangi i Kiruna kommun. Planerad verksamhet omfattar brytning och anrikning av upp till 500 000 ton grafitmalm per år. Brytningen planeras ske under jord och utvinningen beräknas pågå under cirka 15 år följt av en period med efterbehandling och kontroller. Grafitkoncentratet kommer att transporteras till en anläggning för produktion av anodmaterial till litiumjonbatterier som Talga planerar i Luleå. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

Av 13 § i förordningen (2008:1233) med instruktion för SGU framgår att det inom SGU finns en organisatorisk enhet som benämns Bergsstaten och som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral. Bergsstaten leds av bergmästaren, som självständigt beslutar i frågor enligt minerallagen (1991:45). SGU svarar normalt sett inte på remisser gällande koncessionsärenden eftersom det är bergmästaren som senare fattar beslut i den aktuella frågan.

SGU begränsar därför sitt svar till de frågor som myndigheten bedömer vara relevanta gällande samråd inför prövningen enligt miljöbalken. I detta avseende anser SGU att samrådsunderlaget är gediget. Det finns dock vissa frågeställningar som behöver tydliggöras och som redovisas nedan.

Under 2020 lämnade Talga in en ansökan om miljötillstånd för en närliggande fyndighet, Nunasvaara Södra hos mark- och miljödomstolen vid Umeå tingsrätt (mål nr M 1573-20). SGU noterar en viktig skillnad mellan Nunasvaara Södra och nu aktuellt ärende gällande fyndigheterna Niska Södra, Niska Norra och Nunasvaara Norra. I ansökan om Nunasvaara Södra beskrevs att brytningen skulle ske i dagbrott.

Den nu aktuella brytningsmetoden avser underjordsbrytning. SGU vill se ett tydligt fokus på hur den nu aktuella underjordsbrytningen kan komma att påverka grundvattenflöden och vattenbalanser, inte minst mot de redan planerade dagbrotten vid Nunasvaara Södra. SGU framförde exempelvis i vårt yttrande till mark- och miljödomstolen att brytningsprocessen planerade för återfyllning av sand och gråberg i ett utbrutet dagbrott inför att brytning skulle fortskrida vid nästa dagbrott. En fördel skulle vara att deponering då skulle ske i reducerande miljö under vatten. SGU lyfte frågan om att nästa dagbrott som ska etableras kan komma att leda till att återfyllt dagbrott fortfarande hålls torrt (istället för vattenmättad deponering) genom den dränering/avsänkning som sker i det närliggande dagbrottet som tas i drift.

SGU ser nu motsvarande risker att den nu ansökta brytningen som planeras ske genom underjordsbrytning kan leda till avsänkta/torra förhållanden i relativ närhet till återfyllda dagbrott. Vi vill se ett tydligt fokus på denna fråga.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Kaj Lax.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även statsgeologen Björn Holgersson deltagit. Utredaren Peter Åkerhammar har varit föredragande.

Kaj Lax

Peter Åkerhammar

Detta yttrande har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.